

Počasni sodni mlini

[D delo.si/kultura/razno/pocasni-sodni-mlini](https://delo.si/kultura/razno/pocasni-sodni-mlini)

Kaj se zgodi, če upravno sodišče po dveh letih ugodi pritožbi enega od zavrženih prijaviteljev na javni razpis, medtem pa programi že potekajo in je bilo porabljenega kar nekaj denarja? Na ministrstvu za kulturo so se očitno znašli v veliki zadregi glede razpisa za Mrežo centrov raziskovalnih umetnosti in kulture (MCRUK), vrednega kar devet milijonov evrov, saj je Hiša eksperimentov uspela s tožbo.

Razpis MCRUK, objavljen že decembra 2018, februarja 2019 pa je komisija ministrstva odprla prijave in razglasila zmagovalce, je dvignil kar nekaj prahu. Prispele so namreč le tri prijave. Ker je bil projekt razdeljen na vzhodno in zahodno kohezijo, sta se zdela zmagovalca vnaprej znana. V vzhodni koheziji je bil to konzorcij pod okriljem Delavskega doma Trbovlje (DDT), v zahodni koheziji pa konzorcij Zavoda Kersnikova. Vendar so prijavo vložili tudi v ljubljanski Hiši eksperimentov, kar je zadeve zapletlo. Na ministrstvu so problem »rešili« z odločitvijo, da Hiša eksperimentov ne izpolnjuje pogojev, saj naj bi bili do sodelovanja na razpisu upravičeni le prijavitelji in konzorcijski partnerji iz zasebnih in javnih zavodov ter društev s področja kulture, ne pa tudi ustanove.

Dodatna težava je bila, da je bil v času objave razpisa direktor DDT Zoran Poznič, ki je bil tudi podpisan pod prijavo trboveljskega doma kulture, ko so odpirali prijave in je komisija odločala o zmagovalcih, pa je bil že minister za kulturo. Poznič je takrat zanikal, da bi to bila načrtovana akcija, okoliščine so se pač spremenile, sicer pa je odločitev tako in tako sprejela strokovna komisija, medtem ko je bil sam iz odločanja izločen. Hiši eksperimentov so svetovali, naj se poskusi vključiti v katerega od konzorcijev, vendar je direktor **Miha Kos** zaradi njihove v vseh pogledih formalno in vsebinsko popolne prijave to možnost zavrnil ter se odločil za tožbo.

Vnaprej pripravljen razpis?

Dvom o korektnosti razpisa je bil povezan tudi z izredno kratkim, zgolj dvomesečnim rokom za prijavo. Šlo je namreč za izjemno kompleksen razpis, ki je predvideval prijavo konzorcija, pri čemer naj bi tako imenovani vodilni partner in hkrati prijavitelj sestavil konzorcij z več drugimi partnerji. Ti so morali delovati na področju kulture kot javni oziroma zasebni zavodi ali kot društva že vsaj dve leti. Vsak prijavitelj je moral navesti najmanj trinajst podjetij, ki sodelujejo s kulturnimi ustanovami, najmanj petindvajset v projekt vključenih raziskovalcev in najmanj pet tako imenovanih »izvedenih projektov ob izboljšanih raziskovalnih zmogljivostih«.

Zaradi tako obsežnih in detajlnih zahtev so se pojavile domneve, da gre zgolj za formalizacijo razpisa, medtem ko so imeli potencialni prijavitelji neformalno na voljo veliko več časa za pripravo vlog. Da dvom o korektnosti ni bil neutemeljen, dokazuje že navedba ministrstva v tedanji sestavi, da so »razpis ob vednosti strokovne javnosti pripravljali več kot leto dni«.

Hiša eksperimentov je kljub kratkemu roku pripravila popolno vlogo, upravno sodišče pa je zdaj ugotovilo, da je bila njena izločitev nezakonita. Razpisni pogoji, ki izloča možnost kandidiranja ustanov, je diskriminatoren in predstavlja neenakopravno obravnavo različnih pravnoorganizacijskih oblik. Prav tako je kot neutemeljen predlog ministrstva sodišče ocenilo možnost, da se Hiša eksperimentov kot zunanji partner pridruži kakšnemu drugemu konzorciju, na koncu pa je upravno sodišče odpravilo sklep ministrstva za kulturo o zavrnitvi vloge Hiše eksperimentov ter vrnilo zadevo v ponovni postopek.

To se zdi praktično neizvedljivo. V dveh letih se je v vzhodni koheziji oblikovala mreža RUK, ki jo ob DDT sestavljajo mariborski zavod Kibla in koprski zavod Pina, v zahodni koheziji pa so se partnerji organizirali v mrežo Kons. Programi na različnih ravneh že delujejo, vzpostavitev laboratorija v vzhodni koheziji je v sklepni fazi, porabili so tudi velik del sredstev iz devet milijonov evrov vrednega proračuna.

Zadrega ministrstva

Po besedah predsednice Kible **Aleksandre Kostič** je bilo v prvem letu delovanja precej administrativnih ovir, vendar zdaj projekt teče, največ pozornosti so namenili digitalizaciji kulturne dediščine. Doslej so porčrpali 39 odstotkov denarja, do konca leta bodo predvidoma porabili 72 odstotkov sredstev, torej okoli tri milijone evrov. Po letu 2023 računajo na nadaljevanje programa na vzpostavljeni platformi, ki je odlično izhodišče tudi za črpanje sredstev iz drugih programov Evropske unije. V konzorciju zahodne kohezije so menda porabili nekaj manj denarja, vendar se zdita tako vračanje sredstev kot prekinitev aktivnosti neizvedljiva, saj so številne pogodbe za letošnje leto in leto 2022 že podpisane.

Na ministrstvu za kulturo, kjer so zaplet podedovali od prejšnjega ministra, so skopi z odgovori. Poslali so le pojasnilo, da bo ministrstvo »v skladu s sodbo upravnega sodišča začelo ponovni postopek, kot je predviden v javnem razpisu«. Podrobneje odločitve niso komentirali, sicer pa veliko možnosti nimajo. Razveljavitev razpisa se zdi glede na aktivnosti MCRUK v obeh kohezijah brezpredmetna, sredstev za nazaj ni mogoče več izterjati, prav tako ni mogoče razpisa ponovno razpisati v neokrnjeni obliki in zagotoviti novih devet milijonov evrov iz kohezijskih sredstev.

Dve leti trajajoči sodni postopki

Tudi Miha Kos, direktor Hiše eksperimentov, ki je zadovoljen z odločitvijo sodišča, je bil skop s komentarji. Dejal je, da pričakuje korekten postopek ministrstva za kulturo, ne nazadnje je bila ustanova, ki jo vodi, izločena iz razpisa iz formalnih razlogov, zato komisija vloge sploh ni ocenjevala. Kakšen bo epilog, si ni upal napovedati, po njegovih besedah bi moralo tudi upravno sodišče ob vložitvi tožbe izdati odredbo o začasni ustavitvi izvajanja projekta oziroma zadržati izvajanje razpisa do končne sodbe, vendar se to ni zgodilo.

Postopki sodišč so pri nas očitno zelo dolgi, v primeru razpisa MCRUK je upravno sodišče za odločitev potrebovalo skoraj dve leti. In vendar so včasih postopki izredno hitri. Na področju kulture je, recimo, nedavno upravno sodišče v zgolj nekaj dneh odločilo v prid sedaj že nekdanji direktorici Moderne galerije Zdenki Badovinac, ki je tožila ministrstvo za kulturo ob razpisu za vodilno funkcijo v tej instituciji zaradi domnevnega »prirejanja javnih razpisov ter kršenja človekovih pravic in svoboščin«. Zaradi tega je bila nekaj časa Moderna galerija brez vodstva, saj je odločitev sodišča začasno onemogočila Robertu Simonišku, da bi prevzel funkcijo vršilca dolžnosti direktorja, dokler ni ministrstvo za kulturo imenovanje Simoniška ponovno potrdilo. V primeru razpisa MCRUK pa ni šlo zgolj za kadrovske rošade, temveč za zelo obsežen in finančno bogat program, kakršni so v slovenski kulturni produkciji in še zlasti na področju intermedijskih oziroma multimedijskih projektov izredno redki.